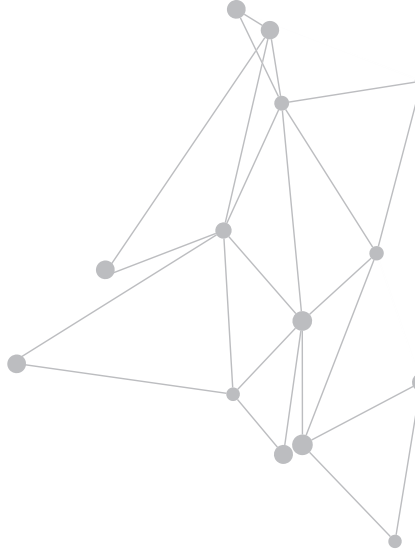

Офелия Кънева | Габриела Козарева
Деян Драгиев | Кузман Илиев | Цветя Димитрова

Децентрализация за ефикасност в образованието

Агенция ОЗОН, София 2024

Разликата между това, което правим, и
това, което бихме могли да направим, е
достатъчна за решаването на повечето
проблеми в света.

Мохандас Карамчанд Ганди

СЪДЪРЖАНИЕ

- 10 Вмesto предговор
- 16 **I. СРЕЩАТА МЕЖДУ ВЪПРОСИТЕ И ОТГОВОРИТЕ
ЗА ЕФЕКТИВНОСТ И УСТОЙЧИВОСТ ЧРЕЗ
ОБРАЗОВАНИЕ**
- 22 **II. ПРАВНА РАМКА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА
УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ
ЗА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО В
СФЕРАТА, СЪГЛАСНО ДЕЙСТВАЩОТО В СТРАНАТА
ЗАКОНОДАТЕЛСТВО**
- 23 Нормативна основа на функционирането на училищното образование
- 26 Органи за осъществяване на политиката в училищното образование
- 30 Статут на училището като институция в образователния процес
- 34 Финансиране на училищното образование
- 40 Някои изводи за нормативната уредба на образователния процес в училищното образование
- 42 **III. СРАВНИТЕЛЕН ПРЕГЛЕД НА УТВЪРДЕНИТЕ В
СВЕТОВЕН МАЩАБ МОДЕЛИ НА ПУБЛИЧНО-
ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО В СФЕРАТА НА
УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- 44 Частни инициативи с идеална цел
- 46 Частно управление на държавни средни училища
- 50 Чартърни училища, ваучерни училища и подобни
- 52 DBFO

- 54 Някои изводи за утвърдените в световен мащаб модели на публично-частно партньорство в сферата на училищното образование
- 58 **IV. ФИНАНСИРАНЕ И РАЗХОДВАНЕ НА СРЕДСТВАТА В СИСТЕМАТА НА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- 62 Система на финансиране на образованието чрез делегиран бюджет в средното образование/училищата
- 74 Някои изводи и препоръки по финансирането и разходването на средствата в системата на средното образование
- 78 **V. ПРАВНА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ЧРЕЗ КОНЦЕСИОНИРАНЕ НА УСЛУГИТЕ В УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- 79 Допустимост на концесионирането в системата на училищното образование
- 82 Приложими CVP кодове
- 84 Разграничаване на публично-частното партньорство от възлагането на обществени поръчки
- 86 Обект на концесия. Концесионна територия
- 90 Оптималност при възлагане на концесия за образование: процедурата „Състезателен диалог“
- 96 Подготвителни действия за възлагане на концесия
- 102 Откриване на процедура
- 106 Заявление за участие в процедурата
- 110 Подбор на кандидати за участие в комисия по провеждане на процедура - състезателен диалог
- 112 Концесионен договор

- 118 **VI. ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА НА ПРОЕКТ (ПО ПРИНЦИП) ЗА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО В СФЕРАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО**
- 128 Прогнозна стойност на концесията
- 130 Икономически баланс на една концесия и разпределение на рисковете
- 136 Срок на концесията
- 138 Изисквания към финансово-икономическия модел на концесията
- 146 Гаранции за изпълнение на задълженията и депозит за участие в търга/конкурса за определяне на концесионер
- 148 Някои обобщения по финансово-икономическите елементи на концесията за услуги

- 150 **VII. ИЗВОДИ ОТНОСНО РЕЖИМА НА КОНЦЕСИОНИРАНЕ И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО В СФЕРАТА НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.**
- 154 Обобщение и заключение или за парадигмите на бъдещето

- 156 Библиография
- 160 За Авторите на Децентрализация за ефикасност в образованието

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Завладяващата комбинация от интригуваща тема, богатият комплект от теоретични данни и обзор на международни и родни практики, както и надлежно добавените примери, оформят този сборник в едно добре структурирано четиво, подготвено с логична последователност и необходимия обем за монография.

Авторите смело представят една провокация от обществени, правни и стопански предизвикателства, като същевременно изграждат предложения за отговори, нови гледни точки и на тази база откриват възможности за научни и практични разработки, с които да се обогати не само теорията, но най-вече подготовката на бъдещи работещи модели и надграждащо развитие на вече утвърдените такива.

Сборникът е основан на богати чуждоезикови и родни източници, от разнообразни научни работи и интернет-базирани данни, структуриран в добре балансирани раздели, водещи последователно изложението в умело надграждане на тезата, че децентрализацията в образованието води до съвременност, разумност, ефикасност без излишно разходване на ресурси. Дори напротив – при оптимално комбиниране на наличните средства, се постига ефективността от натрупаните вече знания и опит в средното образование. На база всичко това, съдържанието води към категоричността на разбирането, че децентрализацията, добре позната в съвременната практика, е очевиден отговор на предизвикателства, препятстващи адекватната реакция на забързаното ежедневие, която образованието следва да има. Но и не само това, авторите константно интегрират в изложението си респекта към въвлечените в образователния процес заинтересовани страни, давайки ясно да се разбере, че същият не може да бъде развиван без специфичното и смислено въвличане на всички участници в устойчив модел на

взаимодействие, който гъвкаво и отговорно да приляга на обществените очаквания и потребности.

Безспорно темата за ефективността на образованието, представлява особен интерес за всички общества и за много хора индивидуално. Благодарение на това, критичният поглед към сборника може да изведе препоръки и да осветли ползи отвъд ценностите на правния или икономическия анализ и по-скоро да представи такива, които притежават универсалния характер на общественозначими и приложими в реалността ресурси. В тази връзка, впечатляващо е умение-то на авторите да овладеят тези фини и недостатъчно разработени в теорията послания от традиционно хуманитарния свят, като ги интегрира умело и интериоризира в практичен и структуриран вид, насочен към професионалисти от административните области.

Едно от предимствата на разработката е, че макар основана на прощаваща тема, предполагаща неочаквани обрати и дълбочина на анализа, тя не спестява пълноценност на изложението, а предлага фасциниращо изложение в услуга на практичната мисъл на аудиторията – ясно, чисто представяне, с вдъхновяващи и добре премерени като обем и съдържание текстове, които водят убедително потребителя на информацията към въвлечение и размисъл по темата. Тук сериозна тежест представляват приведените умело като доказателство международни практики, които стойностно надграждат анализа на политиките в международните организации и наднационалните пространства от други достъпни на български език издания (коректно реферирани в богатата библиография към изданието). На тази база, уверено включените модели биват издигнати с прецизност в пространството така, че да се подчертаят достойнствата на българските постижения, да се позиционират адекватно на световния подиум и да послужат не само за пример в глобалния академичен и практически пул, а и за мотивация на родните специалисти в овладяването на пространствата и дефинирането на нови измерения в дизайна на събитията с български подпис.

Макар богатият теоретичен обзор, който сборникът да представя да е впечатляващ, дори само с множеството адекватно включени автори и произведения по темата, амбициозността на авторите все пак ясно проличава в деликатната критика от междуредията, представяща децентрализацията в образованието като недостатъчно разработена тематика и истинско предизвикателство, което изисква настоятелен прочит, овладяване на нов научен, практически подход и надграждане на традиционното административно мислене. Реално авторите „хвърля ръкавицата“ на теоретичите, подпомагайки потенциалния дуел с осветляване на белите петна в съществуващите теоретични разработки и създавайки ясна насока за разгръщане на творчеството по темата.

Нещо повече, предизвиквайки колегиума да работи широко в дискуссионната област, авторите въвеждат и предизвикателства в подготовката на специализирани кадри, правейки трансфер на овладени и вече традиционни за юридическите и икономическите специалисти подходи, които да бъдат адекватно разглеждани в образователния процес на съвременните специалисти – управленци, администратори. Всичко това целта разкриването по същество на напредъка на децентрализацията в амбициозната професионална среда на образованието да бъде разглеждана чрез силните страни и възможности на наличния ресурс от правни, обществени и икономически инструменти. Този трансфер на опит е един успешен модел не само за авторите, а за сферата на обществените науки въобще. Той следва да бъде развиван, а не подценяван в академичните среди, което още веднъж подчертава адекватното му включване в практическите парадигми на разработката.

Най-общо и приемливо би било да разбираме за смисъла на „Децентрализация за ефикасност в образованието“ разгърнатата от авторите своеобразна метапредстава за отговорност, социално включване и изпреварващо човешките нужди в обществена изгода, план на мислене и действие. И точно в този капан ни въвлеча умело колективът. Издигайки авторитета на решенията, които се създават на база общест-

вен, правен и икономически анализ, разработката подчертава предимствата и авторитета на подхода на ефикасността, като ги поставя над и пред обществените предизвикателства, мотивирайки решителност в развитието на идеята и практическото ѝ имплементиране.

В така плавно и добре овладения в сборника стил на изпреварващо мислене за възможностите на децентрализацията в образованието, авторите обясняват ценността на въвлечените страни по един нетрадиционен начин, като не спестяват препратки към факта, че световната политика вече не само подчертава, но и се опитва да регулира именно тази ценност. По този начин „качеството на живот“ на участниците в образованието става естествена цел на процеса, осмисляйки социалните му функции и допринасяйки за положителното развитие на обществените процеси – както на политическо, така и на обществено, теоретично и икономическо ниво. Подобен принос следва да бъде погледнат с особено внимание, предвид съвременния подход в научните среди на трансгранично изследователско мислене и постижения. Този подход следва да бъде продължен в нови разработки и към него да бъдат привлечени професионалисти от образователните среди, които да обогатяват академичния мир с адекватни и най-вече съвременни ценности за практичността на децентрализацията в образованието.

В продължение, част от достойнствата на разработката следва да прераснат във вдъхновение за анализ на политиките на бъдещето по отношение на образованието, децентрализацията, обществените нужди и развитието на учениците и професионалистите от сектора – една допълнителна възможност за транснаучно творчество и практически принос. Чрез духовната всеотдайност, вложена в труда на авторите, разработката може да вдъхнови и бъдещи анализи за администрирането в бъдещето – разработването и въвеждането на оперативни механизми в една организация, в една обществена или частна структура със специфична прецизност към детайла.

С ясното съзнание, че посочените коментари са отвъд целите на едно въведение, те са провокирани от убедителната решителност на авторите да въздействат върху мисленето за образованието и децентрализацията, така че същите да бъдат признати като агенти на промяната, повлиявайки на настоящето адекватно и в този смисъл бъдещето да е добро за всички. А подобно мислене, представено с инструментите на икономическия и правния анализ, създава една авторитетна и добре илюстрирана представа за транснаучно мислене със съвременни теоретични и практически приноси, които могат да бъдат прилагани ad-hoc на различни обществени и академични нива.

ЗА АВТОРИТЕ

НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ЗА ЕФИКАСНОСТ В ОБРАЗОВАНИЕТО

Офелия Кънева е доцент по икономика от Варненския свободен университет, доктор по Управление на образованието и магистър по социология.

В своето професионално, академично и кариерно развитие съчетава разработването на иновативни подходи за подкрепа на специалисти от подпомагащите професии с работа по въвеждането и утвърждаването на публично-частното партньорство в хуманитарния сектор.

Габриела Козарева е възпитаник на НГДЕК “Св. Константин-Кирил Философ”, магистър по право от СУ “Св. Климент Охридски” и магистър по киберсигурност от ВА “Г. С. Раковски”. Има над 20 години юридически опит, от които над 10 в сферата на корпоративното и държавното управление. Ръководител на проекти по въвеждане на модела на публично-частното партньорство в областта на спортната инфраструктура, както и на електронизацията и дигитализацията на административните услуги.

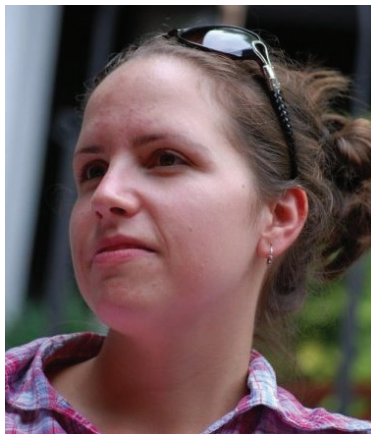

Деян Драгиев е завършил СУ „Св. Климент Охридски“ и Университета на Манчестър, Великобритания, и е доктор по право от Университета на Хамбург, Германия с награда „*magna cum laude*“. Специализира международно частно право в Хагската академия по международно право, Нидерландия. Адвокат, член на Софийска адвокатска колегия, с над 10-годишна практика в сферата на търговското право, гражданския процес и международното частно право. Член от най-висока степен (fellow) на Лондонския арбитражен институт (Chartered Institute of Arbitrators, London) и на арбитражните колегии на международни арбитражни институции в Европа, Азия и Близкия изток. Автор на две монографични книги и над 30 статии в български и международни правни издания. Дългогодишен автор в сп. „L'Europeo“ по теми, свързани с история, култура и изкуство.

Кузман Илиев е председател на българолюбивата платформа за просвета и икономическа свобода “България може сама” (БМС). Икономически и политически анализатор, докторант по икономика в

Стопанска академия “Димитър А. Ценов”. Лектор в дисциплина “Теория на парите”. Член на Съвета за икономически и публични политики (СИПП) към УНСС. Магистър и по публичен мениджмънт от IEP Тулуза, Франция. Студент на годината на НБУ за 2009г. Съосновател и изпълнителен директор на продуцентската къща Cadre. Автор на книгите “Кой контролира парите ни?” и “България може сама”

Цвят Димитрова е магистър по статистика и иконометрия от СУ „Св. Климент Охридски“ и магистър по прогнозиране и планиране от УНСС. Към момента е докторант по статистика и демография/ икономика в СУ „Св. Климент Охридски“. Има над 10 г. икономически опит в държавния сектор, като периодично участва в икономически изследвания основно в социалната сфера и секторните политики.

Агенция ОЗОН е другото лице на бизнеса - абстрактното мислене и човекът преди всичко: израстването, подкрепата и хармония за професионалистите от хуманитарния свят.

Издателство Агенция ОЗОН
www.agency-ozon.eu

Децентрализация за ефикасност в образованието

Българска
Издание Първо

Рецензенти
Проф. д-р Петър Христов
Проф. дпн Румен Стаматов

Офелия Кънева, автор, 2024
Габриела Козарева, автор, 2024
Деян Драгиев, автор, 2024
Кузман Илиев, автор, 2024
Цвят Димитрова, автор, 2024

Надежда Иванова, дизайн, 2024
Петя Найденова, редактор

Агенция ОЗОН ООД

Издателство Агенция ОЗОН
www.agency-ozon.eu
София, 2024

Тираж 1000 бр.

ISBN: 978-619-92226-5-2 (pdf)
ISBN: 978-619-92226-4-5 (мека подвързия)

Всички права запазени

Децентрализация за ефикасност в образованието

Авторският колектив предлага смела и решителна стъпка в пълния с предизвикателства XXI век, базирана на уважение към българското образование и международния опит в публично-частното партньорство. Чрез обществен, правен и икономически анализ се представя децентрализацията на българското образование като своеобразен мост, вплел традицията на Възраждането, прагматизма на XXI век и възможността на общността да се заяви като творец и участник в управлението на образователните процеси.

ISBN: 978-619-92226-5-2 (pdf)

9 786199 222652

цена 19 лв.

Агенция ОЗОН
София 2024